

Сесія Всеукраїнської Ради селянських депутатів.

Вівторок 5 вересня сесія Всеукраїнської Ради селянських депутатів закінчилася. Наочанку прийняті були слідуючі постанови щодо продовольчої справи.

1) Маючи на увазі, що з кожним днем війни продовольча розруха і брак продуктів першої необхідності мусить зростати, Всеукраїнська Рада селянських депутатів визнає, що тільки закінчення війни може надати харчову справу.

2) Признаючи, що високий рівень встановлених російським правителством нових твердих цін не відповідає дійсним сільськогосподарським затратам, Всеукраїнська Рада селянських депутатів рішуче висловлюється проти притягання до роботи в продовольчій справі на Україні союзів перекупщиків та мельників.

3) Заслухавши повідомлення про сумний стан продовольчої справи на фронті, Всеукраїнська Рада селянських депутатів вважає потрібним ще раз додати від російського правителства, щоб зараз було затвержено секретарів по продовольчих справах і шляхів, а також закликати селянство України та органи народного самоуправління до незапинної поставки хліба для армії.

номіж людністю переважно через кооперацію.

7) Російське правительство повинно подбати про те, щоб змін розгортали роуті ті заводи та фабрики, які спилились через недбалість їх власників.

8) Стоячи на грунті оборони діяльності кооперації, Всеукраїнська Рада селянських депутатів рішуче висловлюється проти притягання до роботи в продовольчій справі на Україні союзів перекупщиків та мельників.

9) Заслухавши повідомлення про сумний стан продовольчої справи на фронті, Всеукраїнська Рада селянських депутатів вважає потрібним ще раз додати від російського правителства, щоб зараз було затвержено секретарів по продовольчих справах і шляхів, а також закликати селянство України та органи народного самоуправління до незапинної поставки хліба для армії.

Друга конференція української партії соціалістів-федералістів.

На 2—4 вересня Центральний Комітет української партії соціалістів-федералістів постановив скликати партійний з'їзд. Але деягатів одії програмців, прибуло менше половини. Чез рік вони відмінили з'їзд.

Головою коф-речії обрано С. Ефремова, секретарем В. Бойка.

Станіться на обговорення розгляду програм.

Голова Центрального Комітету партії С. Ефремов зробив короткий доклад конференції про історію програми партії. В 1905 р. заклала радикальна партія, яка згодом об'єдналася з Українською демократичною партією. Програма Української рад.-дем. партії була прийата і затверджена партійним з'їздом в 1906 р. До революції 1917 р. партія під всіма назвами існувала легально. Лише після революції вона знову відродилася до політичного життя. Але зміна національно-політичних і соціальних відносин, викликана революцією, поставила перед частину партії питання про зміну програми. Була скликана конференція в червні 1917 р., яка виробила нову програму, змінивши головним чином економічні завдання партії, зокрема, аграрне, але залишивши попередні теоретичні і ідеологічні підвалини. Відповідно до цих змін конференція визнала потрібні дати і нову назву партії — української партії соціалістів-федералістів. Наслідком праці першої партійної конференції є визнання та програма, затвердити яку має кінцева конференція.

Товкач говорить, що партія с. ф. виступає, як партія соціалістична, але

мало зробила ще для популяризації своїх ідеалів. З цього погляду передмова до програми не може цілком задовільнити, бо вона не досить виразно вказує на національний момент і національну тактику, мало дає ідеологічної і тактичної розробки. Так, напр., не виснені відношення партії до таких ідеологічних питань, як історичний матеріалізм і роль осої в історії. Через те, неясно підкреслення ріжниці партії с. ф. від у. с. р. і у. с.-д. Треба також виснити, чи партія с. ф. — партія революції, чи еволюції.

Промовець вносить пропозицію розглянути п. 21 так, щоб не було означено число міністрів.

Шульгин заперечує пропозиції Товкача, вказуючи на те, що становище глибоких міністрів буде відмінне від становища менших міністрів. Ці міністри змушенні будуть постійно порозуміватися з центральним правителством, тоді, як решта міністрів підконтрольні відповідної національно-персональної автономії.

Національно-персональна автономія може забезпечувати не тільки національно-культурні, але й національно-економічні інтереси. При сучасному культурному розвитку нашого народу національно-персональна автономія для нас необхідна.

Кушнір висловлює думку, що можна впередмові як слід розглядати тих питань, які поставив т. Товкач. Ідеологічні підвалини партії та її тактика можна віднести тільки в окремих виданнях, які Центр. Комітет вже намітила: про ідеологію і історію партії, тактику, відношення до інших партій. Треба ще освітити звязок партії з масовим рухом українським.

Корчинський вказує, що той план охорони національної волі, який є в програмі, вже виявляє наше відношення до національної справи.

Ефремов висловлює думку, що передмова на міністерствах відмінна, а ширше не може бути відмінна.

Приймається доручення Центр. Комітету партії в окремих виданнях вияснити теоретичні і тактичні основи партії.

Конференція переходить до розгляду окремих розділів програми.

Товкач говорить, що інші розділи програми умовно добре, але деякі з них занадто деталізовані, напр., розділ загальнодержавних справ. Пункти про федеральну Раду, федеральну Секретаріат, як інститут Центрального Уряду є символ обмеження влади.

Конференція пропонує п. Товкача і Шульгина однокула і постановила замінити міністра «справедливості» на міністра «судівництва» (інстітуції).

Кушнір висловлює думку, що в програмі встановлені тільки підсумки компетенції українського уряду, а не максимум. Присутність військового міністра може викликати суперечки між загальнодержавними інституціями і автономною владою; міністр закордонних справ з такими функціями, як пропонує т. Товкач, якотрібний, бо ці функції можуть викликати міністра фінансів, торгу і промисловості.

Промовець висловлюється проти змін «Ради міністрів» на «Генеральний Секретаріат», більшість з яким відмінна.

Шульгин броноїть програму, каже, що з піонірського боку треба було підкреслити колегіальність вищого управління, що являється необхідністю при федерації.

Кушнір каже, що зараз ми стоямо перед реалізацією програм політичних партій і через те треба поставити конкретно і якою формою державного підпорядкування, а не обмежуватися тільки основними принципами. Федеральна Рада складається з представників різних штатів, забезпечує від гегемонії якоїсь одної штату.

В результаті «дебатів» розділ «Загальнодержавні справи» лишається без змін.

Розділ «Лад на Україні» також включає дебати.

Товкач вказує, що п. 21 програми з основаним числом міністрів України обмежує права українського народу. Україна не має міністрів військового і закордонних справ, міністри не порушують єдності держави, бо військовий міністр — адміністратор, а не воєнний стратег; адміністратор може бути і в окремих штатах. Так са-

мо міністр закордонних справ повинен бути, хоч би із обмеженими функціями, бо Україна, як окремий національний інститут, може входити в безпосередні зносини з іншими державами, напр. в справах економічних і фінансових. Присутність цих міністрів надає значимість ідеї повного національних прав.

Промовець вносить пропозицію розглянути п. 21 так, щоб не було означено число міністрів.

Шульгин заперечує пропозиції Товкача, вказуючи на те, що становище глибоких міністрів буде відмінне від становища менших міністрів. Ці міністри змушенні будуть постійно порозуміватися з центральним правителством, тоді, як решта міністрів підконтрольні відповідної національно-персональної автономії.

Національно-персональна автономія може забезпечувати не тільки національно-культурні, але й національно-економічні інтереси. При сучасному культурному розвитку нашого народу національно-персональна автономія для нас необхідна.

Кушнір висловлює думку, що обетоювати національно-персональну автономію — значить узаконити ту історичну національно-культурну і економічну висправедливість, яка склалася.

Товкач вказує, що з принципіального боку як партії, яка визнає широке право нації на самовизначення, треба було б визнати національно-персональну автономію. Але практична національно-персональна автономія іде: не здійснена і на відміну від обмеження національно-персональної автономії. Т. єдиною практикою є здійснення національно-персональної автономії, коли міністри відповідають на науково-наукові розроблені науковою. Коли ми становимося перед фактом конкретного проекту національно-персональної автономії, тоді і можна буде про неї говорити.

Шульгин каже, що і національні меншини на Україні ще думають «творити» реальні форми забезпечення їх національних прав. Я визнаю найширші права національних меншин, але з забезпеченням інтересів українського народу. Треба заліпити п. 31 без змін. Пропозицію Шульгина конференція приймає.

Найбільш актуальним в сучасний момент питанням являється питання економічне, яке вкликає в життя військової реформи.

Перший говорить Товкач. Земельне питання в програмі роз'яснюється добре. Треба ще звернути «лад на землю» на державне страхування, на забезпечення староїцтв і поширення цей пункту.

Одна з гостей конференції вказує, що нереальністю ставити практично скасування приватної власності. Треба злишити дрібну власність в цивільних межах. Викуп, який зазначений в програмі — не випул, а насмішка, бо сплачувати тепер, коли курс рубля впав, ту суму, яка колись була заплачена за землю, значить не викупити, а конфіскувати землю.

Кушнір каже, що в програмі не стоїть викуп, а виплата, бо ми не стоїмо на грунті конфіскації капіталу. Залишити дрібну власність — значить пустити ІІ в товарообмін, а це являється цілком неможливим і недопустимим.

Завмерти. Кожен народ, за добрих умов може оснити найбільші земельні інвестиції, сподіваючись знохочити чесеву людність до самої ідеї місцевих законів, примушуючи її працювати застарілами законами.

Тому то сіймам автономних країв повинно належати право з своєї ініціативи змінити і творити закони для свого краю, прізвих, які стосуються до справ, що основний закон держави відображає велику роль в державному житті народних мас; щоб забезпечити вільний культурний розвиток.

Проти висловлюються Кушнір, Майстренко, Гавський і Бойко, які вказують на те, що церква і духовенство — не єдині і ті самі, що реальність відображає велику роль в духовному житті народних мас; щоб забезпечити вільний культурний розвиток.

Однак з погляду загально-людського бажано зберегти осібисті усіх народів, не виключаючи й тих, що не виявили свого христу, бо саме вони і нестимуть згодом світільник прогресу, який рано чи пізно, а видає з рук старих культурних народів, які стоять тепер на верху гори.

А для кожного народу його осібистість і його мова, що з одного боку виявляє ту осібистість, а з другого здійснює розвиток, повинні бути підтримані.

І не саму мову, а й звістом освіта (надто початкова), і правуванням, пристосовані до конкретного національного життя, до осібистості кожного народу, до звичаю йому обставин, до його способу думання, його правознання та звичаїв. А потреба націоналізувати освіту і правування вимагає об'єднання на цих дуже важливих і численних справах кожного народу в повній цілості (бо в додачу докладати ті справи не буде).

Разом з тим денаціоналізація народів та зменшенні їх кількості на землі само собою дуже шкодлива з погляду загально-людського. Жадем з народів не буває найкращим чином. А потреба націоналізувати освіту і правування вимагає об'єднання на цих дуже важливих і численних справах кожного народу в повній цілості (бо в додачу докладати ті справи не буде).

А як і всі ми умови життя ав-

Автономія, її наслідки й страхи перед нею.

(Докінчення).

Людям, що близче зналася на земському ділі життєвого досвіду, не раз хоч і частково доводив потребу країнського автономії. Навіть у тій бузькій сфері, що належала до земств, раз-раз виникали справи, що вимагали однакового та спільного вирішення земствами, країнами та окремими селянами. Але зміни, які однічасно виникали в селянському та кра

краму, ременю, заїзда та інших по-
требних у хазяйстві річей.

ТЕЛЕГРАМИ.

Повідомлення Ставки.

(Офіційно 6).

ЗАХІДНИЙ ФРОНТ. Бойова діяль-
ність обмежувалася перестрілюючи на
ріжких участках неоднакової сили.

РУМИНСЬКИЙ ФРОНТ. В окнинсько-
му районі румани атакували часток
позиції супротивника на південі від
Грекесчі захопили одну висоту. На
решті фронту перестрілка, більш інтен-
сізна в районі, що на північ від Ірасчи
і на схід від Горлесчи.

КАВКАЗСЬКИЙ ФРОНТ. Нічого ви-
датного.

Зміни в складі уряду.

ПЕТРОГРАД. 5. Урядовим указом
сенату міністри: внутрішніх справ Ав-
ксентьев, праці Скобелев і юстиції
Зарудний увільняються від доручених
їм обов'язків.

Тимчасово, аж до повноваження скла-
ду та часовому уряду міністрові за-
кордонних справ Терещенкові дору-
чені обов'язки містоголова міністра-
предсідателя в разі відсутності остан-
нього.

Справа генералів західного
фронту.

Д. АРМІЯ. Воєнно-революційний
суд в справі групи генералів за-
хідного фронту відбудеться в най-
ближчім часі. Склад суду формується
з одної боєвої дівізії, бо слідча комі-
сія визнала необхідним, щоби справа
розглядалася обраними представниками
боєвої частини. Після суду зверну-
ться до Києва і Москви, запрошууючи
відомих адвокатів за оборонців. Гро-
мадським обвинувачем виступить
член виконавчого к-ту п.-з. Фронту
Шавлов.

Воєнний стан.

ПЕРМ. 5. Міста і повіти перм-
ської губ. оповіщені на воєнний стан.
Керенський і з'їзд народів у Київі.

ПЕТРОГРАД. 6. Керенський пе-
ред од'їздом в ставку мав довту роз-
мову з головою особливої наради в
справі виготовлення краєвої реформи
Славинським з приводу майданчикового
8-го септември у Київі з'їзда народів.
Наочаючи велике значення цьому з'ї-
зові, Керенський визнав необхідним
послати до Києва д. Славинського на
з'їзд народів, як представника від
уряду.

**Скасування петроградського ген-
губернаторства.**

ПЕТРОГРАД. 5. Постановою тим-
часового уряду скасовано петроград-
ське генерал-губернаторство. Разом з
тим на командуючого військом пет-
роградської військової округи наста-
новлено підполковника Полковникова
з призначенням полковником.

**Резолюція к-ту боротьби з конт-
революцією.**

ПЕТРОГРАД. 5. В зв'язку з на-
казом Керенського про скасування
місцевих революційних комітетів ко-
мітет народної боротьби з конт-
революцією при центральнім виконав-
чим комітеті ради роб. та салд. десу-
татів ухвалив тауру резолюцію: "К-
н-
ститууючи з почуттям глобального задо-
влення енергії татвердість, яку ви-
являє місцеві органи революційної
демократії в справі боротьби з конт-
революцією, комітет народної бороть-
би з революцією висловлює певність,
що зглядіть на тривожний стан ці
органів працюватимуть з тією ж енер-
гією і видеркою в тісному контакті
з комітетом".

Президіум Петроградської Ради роб.
та салд. деп. склав уповноваження.

ПЕТРОГРАД. 5. В зв'язку з ухва-
ленням петроградською радою роб. та
салд. депутатів уповноваженням по-
льовів резолюції про напрям ді-
яльності ради президіум у новому
складі голова Чхеїдзе, товаришів го-
лови Анісімова, Гоца, Дана, Скобеле-
ва, Церетелі та Чернова склав упо-
новаження. Перевібраний президіум
відбудеться на найближчім загальном
зібранні ради. Всі члени колишнього
зібрання рішили виставити свою
кандидатуру, щоб дати раді можли-
вість переглянути ухвалену резолю-
цію при повинному складі, бо на
зібранні ради, яке ухвалило резолюцію
у хвалену большевиками, не буде біль-
шості членів в салдатській секції.

Чука про призначення Некрасова.

ПЕТРОГРАД. 6. Повідомляють, що
Некрасов знов повертається до актив-
ної політичної діяльності і буде при-
значений на посаду фінансівського
генерал-губернатора, а Стакевича при-
значать по-ломн в Лондон.

Церковний собор.

МОСКВА. 5. На церковному со-
борі їде далі праця соборних відділів.

На засіданні декотрих відділів бу-
в міністр віри Карташов. На сьогод-
нішньому засіданні соборного відділу
про вище перековне управління серед
членів відбулася намітлива дві течії.
Перша на чолі з харківськими Авто-
плем настоювала на відновленні патрі-
архества, друга на чолі з доступо-
вою професуорою обговорювала соборне
врядування. Доручено скласти спіль-
ний доклад у цій справі проф. Сокол-
ю про патріархество і проф. За-
вітнева про соборність.

Де будуть судити Корнилова?

ПЕТРОГРАД. 6. Виявилось, що
ген. Корнилова будуть судити воєнно-
революційним судом з участю при-
сяжних засідачів. Суд буде не в
Петрограді, а на фронти.

Справа Сухомлінова.

ПЕТРОГРАД. 5. Засідання при-
свяченечитанню документів і пояс-
ненням Сухомлінова, що сперечався з
свідком ген. Величко. В справі роз-
брояння фортець, Сухомлінов доводив,
що фортеці ора умовинах сучасної
війни не відіграють ніякої ролі, і
при відступанні війська можуть слу-
жити тільки пасткою. Далеко більше
значення мають тимчасові укріплення
попільного типу, що й півтора роки
на заході, де найдужчі фортеці Бель-
гії впали, а Верден, що не мав зна-
чения кріпості в спеціальному роз-
умінні, геройськи втримав облогу і
врятував Париж і всю Францію. Пим
і з'ясовується, чому він не вагався
проводити свій проектировання фор-
тець, які в цю війну, з'огляду на важ-
кість артилерії не могли б виявити
живого відділу по харчових справах.

Справа генералів західного
фронту.

Д. АРМІЯ. Воєнно-революційний
суд в справі групи генералів за-
хідного фронту відбудеться в най-
ближчім часі. Склад суду формується
з одної боєвої дівізії, бо слідча комі-
сія визнала необхідним, щоби справа
розглядалася обраними представниками
боєвої частини. Після суду зверну-
ться до Києва і Москви, запрошууючи
відомих адвокатів за оборонців. Гро-
мадським обвинувачем виступить
член виконавчого к-ту п.-з. Фронту
Шавлов.

Воєнний стан.

ПЕРМ. 5. Міста і повіти перм-

ської губ. оповіщені на воєнний стан.
Керенський і з'їзд народів у Київі.

ПЕТРОГРАД. 6. Керенський пе-
ред од'їздом в ставку мав довту роз-
мову з головою особливої наради в
справі виготовлення краєвої реформи
Славинським з приводу майданчикового
8-го септември у Київі з'їзда народів.
Наочаючи велике значення цьому з'ї-
зові, Керенський визнав необхідним
послати до Києва д. Славинського на
з'їзд народів, як представника від
уряду.

**Скасування петроградського ген-
губернаторства.**

ПЕТРОГРАД. 5. Постановою тим-
часового уряду скасовано петроград-
ське генерал-губернаторство. Разом з
тим на командуючого військом пет-
роградської військової округи наста-
новлено підполковника Полковникова
з призначенням полковником.

**Резолюція к-ту боротьби з конт-
революцією.**

ПЕТРОГРАД. 5. В зв'язку з на-
казом Керенського про скасування
місцевих революційних комітетів ко-
мітет народної боротьби з конт-
революцією при центральнім виконав-
чим комітеті ради роб. та салд. десу-
татів ухвалив тауру резолюцію: "К-
н-
ститууючи з почуттям глобального задо-
влення енергії татвердість, яку ви-
являє місцеві органи революційної
демократії в справі боротьби з конт-
революцією, комітет народної бороть-
би з революцією висловлює певність,
що зглядіть на тривожний стан ці
органів працюватимуть з тією ж енер-
гією і видеркою в тісному kontaktі
з комітетом".

Президіум Петроградської Ради роб.
та салд. деп. склав уповноваження.

ПЕТРОГРАД. 6. Повідомляють, що
Некрасов знов повертається до актив-
ної політичної діяльності і буде при-
значений на посаду фінансівського
генерал-губернатора, а Стакевича при-
значать по-ломн в Лондон.

Церковний собор.

МОСКВА. 5. Прибув відділ черво-
ного хреста з Америки у складі 13
лікарів і 11 сестер милосердя. Відділ
має намір розгорнути великий шпи-
тал на 2.000 ліжок.

Відміна евакуації.

МІССІРК. 5. Намічена, з наказу Кер-
енського, з'їзд народів у Київі.

ПЕТРОГРАД. 5. Постановою тим-
часового уряду скасовано петроград-
ське генерал-губернаторство. Разом з
тим на командуючого військом пет-
роградської військової округи наста-
новлено підполковника Полковникова
з призначенням полковником.

**Резолюція к-ту боротьби з конт-
революцією.**

ПЕТРОГРАД. 5. В зв'язку з на-
казом Керенського про скасування
місцевих революційних комітетів ко-
мітет народної боротьби з конт-
революцією при центральнім виконав-
чим комітеті ради роб. та салд. десу-
татів ухвалив тауру резолюцію: "К-
н-
ститууючи з почуттям глобального задо-
влення енергії татвердість, яку ви-
являє місцеві органи революційної
демократії в справі боротьби з конт-
революцією, комітет народної бороть-
би з революцією висловлює певність,
що зглядіть на тривожний стан ці
органів працюватимуть з тією ж енер-
гією і видеркою в тісному kontaktі
з комітетом".

Президіум Петроградської Ради роб.
та салд. деп. склав уповноваження.

ПЕТРОГРАД. 6. Повідомляють, що
Некрасов знов повертається до актив-
ної політичної діяльності і буде при-
значений на посаду фінансівського
генерал-губернатора, а Стакевича при-
значать по-ломн в Лондон.

Церковний собор.

МОСКВА. 5. Прибув відділ черво-
ного хреста з Америки у складі 13
лікарів і 11 сестер милосердя. Відділ
має намір розгорнути великий шпи-
тал на 2.000 ліжок.

Відміна евакуації.

МІССІРК. 5. Намічена, з наказу Кер-
енського, з'їзд народів у Київі.

ПЕТРОГРАД. 6. Постановою тим-
часового уряду скасовано петроград-
ське генерал-губернаторство. Разом з
тим на командуючого військом пет-
роградської військової округи наста-
новлено підполковника Полковникова
з призначенням полковником.

**Резолюція к-ту боротьби з конт-
революцією.**

ПЕТРОГРАД. 5. Постановою тим-
часового уряду скасовано петроград-
ське генерал-губернаторство. Разом з
тим на командуючого військом пет-
роградської військової округи наста-
новлено підполковника Полковникова
з призначенням полковником.

**Резолюція к-ту боротьби з конт-
революцією.**

ПЕТРОГРАД. 5. Постановою тим-
часового уряду скасовано петроград-
ське генерал-губернаторство. Разом з
тим на командуючого військом пет-
роградської військової округи наста-
новлено підполковника Полковникова
з призначенням полковником.